

var virkelig en sjelden net lille Dreng med lyst krollet Haar og milde blaa Øjne. Og enten det nu var derfor, eller fordi Kandidat Evers i den sidste Maanedstid var kommen i en ganske egen Stemning: det gik for første Gang op for ham, at smaa Drengene kunne være til for noget Andet end at vække deres Forældre om Natten med Skraal. Saa fik han den forfløjne Ide at ville kysse Barnet. Men der er ogsaa Grændser for en lille Drengs Mod, og denne turde aabenbart ikke underkaste sig en saa betænkelig Ceremoni; han trak sig baglænds ind i Stuen og ytrede i en temmelig bekymret Tone: »Bange!» hvorfor Kandidaten nedlod sig til at lokke for ham:

»God lille Dreng! Komse, komse!»

Det hjalp ikke en Smule. Den lille Fyr ry-stede paa Hovedet og blev ved med sit: »Bange, bange!»

Men hans nye Beundrer begyndte formelig at blive ivrig. Han havde en uklar Forestilling om, at man for at vinde Børns Hjerter maa sætte sig selv paa et barnligt Standpunkt, og dette iværksatte han nu efter bedste Evne ved at underkaste sit Ansigt nogle højst afskyelige Forvridninger, medens han samtidig knipsede med Fingrene og raabte:

»Do lille Dæng! Tomse! tomse!»

Naturligvis var dette formeget for den unge Herres Følelser; han istemte øjeblikkelig et Klagehyl med tre Variationer, den ene mere skingrende end den anden, hvilket havde til Følge, at en Dør i Baggrunden hurtigt reves op af en ung Dame, som med det Udraab: »Min Øjsten! Min Skat!» løftede Drengen op i sin Favn.

Men neppe følte han sig tryk ved sin Moders Bryst, før han vendte sig om mod den fremmede Mand med et straalende Smil og et triumferende Glimt i de endnu taarefyldte Øjne.

»Giis!» sagde denne heltemodige Yngling, »Giis!»

Idetsamme led der en hjertelig Latter fra den aabne Dør; den kom fra Frøken Jenny, der ogsaa agtede sig paa Besøg hos Kapellanens og var arri-veret lidt efter Kandidaten. Hun var bleven staaende ganske stille i Døren og havde nydt hele Forestillingen med Drengen.

Nu foretoges den fornødne Præsentation; thi det var første Gang, Hr. Evers gjæstede Huset, og igrunden gjorde han det kun, fordi Frøkenen udtrykkelig havde erklæret, at den unge Fru Larsen var saa sød og hendes allerbedste Veninde. Og det var allerede blevet en saare vigtig Faktor i hans Tilværelse, hvad Frøken Jenny mente eller ikke mente; hans Hjerte var rent ud sagt kommet i høj Grad ud af Ligevægt. Han var nu en flittig Gjæst paa Herregaarden, hvor Alle syntes godt om ham og hvor Husets yngste Datter morede sig fortræffeligt med ham og jævnt hen gjorde lidt Nar af ham. Dette Sidste bragte stundom Skyer paa hans Himmel, og han tilbragte mørke Øjeblikke med at skjælde sig selv ud for en gammel Nar, en forelsket Tosse, som lod sig trække om ved Næsen af en koket ung Tos. Men det var kun den erhvervede Filistertankegangs sidste afmægtige Udfald i Kampen mod den medfødte og gjenopvaagnende Romantikernatur, Skyer, der spredtes ved et eneste Blik fra to straalende Øjne, ved den første Klang af en sød lille Stemme.

Denne Aften havde hine en mildere Glands, tonede denne blødere end nogensinde før, viste den unge Prindsesse sig i det Hele fra en ny og temmelig bedaarende Side, hvad enten hun legede med den Lyshaarede eller hjalp Fruen med Thetøjet. Intet Under derfor at den stakkels Jurist følte sit Hjerte udvides og sit Blik for Menneskeslægtens Fortræfflighed skærpes, at han fandt Præstens Kone indtagende og Præstens Søn vidunderlig, fandt Præsten selv, da denne kom hjem, meget mere manerlig, end han nogensinde havde ventet det af en Kapellan.

I Virkeligheden var nu Pastor Larsen en lige-saa dygtig som elskværdig ung Mand og denne Aften i særlig godt Humeur, fordi det nu var konstateret, at »Pimpe-Ane» virkelig ikke havde smagt Brændevin i de sidste fjorten Dage, et Resultat, som han i al Beskedenhed maatte tillægge sine indtrængende Formaninger Æren for.

»Og hun har dog i mange Aar været en ren Skjændsel for vort Sogn!» sagde han.

»Hvorfor drak Pimpe-Ane?» spurgte Kandidaten, der i sin menneskekjærlige Stemning gjerne vilde anføre Et eller Andet til hendes Undskyldning.

»Ih, sagtens fordi hun ikke gad være over at tømme sin syndige Tilbejlighed. Men hvorfor spørger De derom?»

»Aa, det kunde jo være, at Ane havde sine Grunde til at drikke. Livet har maaske taget haarde paa hende, og det er dog altid en Slags Undskyldning!»

»Ja, der har vi det! I Herrer Jurister laver en nydelig Ring sammen: Sorg og Modgang undskylder Drukkenskab, og Beruselse er igjen en Undskyldning for Forbrydelse — ikke sandt?»

Det havde Kandidaten for sin Medfølelse med Pimpe-Ane, at han blev indviklet i en lang Diskussion med Præsten, medens han kunde have ført en ganske anderledes fornøjelig Samtale; men det skulde ikke blive derved.

Da Frøken Jenny om Aftenen gjorde sig rede til Hjemvandring, viste det sig, at der ikke vilde komme Bud efter hende; hun havde gjort Regning paa Pastorens Velvillie for det lille Stykke Vej. Selvfølgelig blev Æren nu overladt til Hr. Evers, der netop skulde samme Vej.

(Sluttes.)

Zola's Sidste.

II.

I Rue de Choiseul ligger det Hus, i hvilket Zola har indlogeret sine Typer paa Bourgeoisiets Lastefuldhed. Strax i Begyndelsen af »Pot-bouille» leveres der en meget indgaaende Beskrivelse af den nyopførte Bygnings hele Extérieur, af alle de Forskjønelser og Bekvemmeligheder, hvormed den er udrustet, og i Løbet af Fortællingen fremdrages jevnlig paany Husets elegante Port, den rigt udstyrede Trappe, de fine Mahognitræs Døre som effekt-søgende Modsætning til det smudsige Liv, der føres indenfor dem. Huset er beboet af forskjellige Familier, alle tilhørende den reputerlige Del af Borgerstanden.

En af dem er Familien Jossierand. Dens Overhoved er en skikkelig gammel Kasserer ved en større Fabrik, en Mand, der ikke har anden Stilling i sit eget Hjem end ved uafbrudt Arbejde at skaffe de Penge tilveje, hans ødsle Husholdning koster, og som derfor maa bruge det Meste af sin Fritid til at skrive Adresser paa Korsbaand for en Boghandler. Hans Ægtehalvdal, Fru Jossierand, er en Havgasse af værste Sort, i Dannelse og Udtrykksmaade omtrent paa samme Trin som en af Madammerne ved Gammelstrand og, hvor Skjældsordene slippe op, benyttende samme Argumenter som disse: kraftige Ørefigen. Disse uddeles især livlig, hvergang et af de Ægteskabsprojekter, hun idelig grunder paa for sine Døtre, slaar klik. Hvad Familien kan afse til Pynt, anvendes paa disse Døtre — to i Tallet — for at gøre dem til fristende Udstillingsgenstande, og det moderlige Raad til dem gaaer stadig ud paa, at de skulde lade de kourtiserende Herrer gaa saa vidt i de Friheder, de kunne ønske at tage sig, at Ofret pludselig maa se sig overrumplet af en Forpligtelse til Ægteskab. Den ældste Datter, Hortense, er paa en Maade anbragt, skjønt med visse generende Forhindringer. Hendes Tilkommende, Verdier, har nemlig en Elskerinde, som han har ondt ved at skille sig ved, især efterat hun har født ham et Barn; men da dette Barn er skrofuleust, gjør man Regning paa dets snarlige Død, og denne Eventualitet med dens for Familien Jossierand saa glædelige Følger drøftes jevnlig mellem Moder og Datter, alt imedens Verdier stadig kommer i Huset og fra Tid til anden lover sin Udkaarede, at nu skal han snart træffe en Ordning i hendes Faveur. Den anden Datter, Berthe, er det endnu ikke lykkedes at faae forserget, men i Løbet af Fortællingen fanger hun paa den anførte Maade sit Offer, som vi strax skulde gjøre nærmere Bekjendtskab med. Den ene Søn, Léon, lader sig protegere af en ældre Dame, Fru Dambreville, der er saa forgabet i ham, at hun blot for ikke at skilles fra ham faaer ham gift med en velhavende Slægtning og etablerer en trefoldig Menage; at ogsaa hun er indført i det Jossierand'ske Hus, er en Selvfølge. En yngre Søn, Saturnin, er Epileptiker og tilbringer Tiden afvekslende paa et Sindssygehospital og i Hjemmet, men — som det synes — hele Tiden udrustet med en lang Kniv, med hvilken han vil »aarelade» alle dem, der ere hans forstyrrede Hoved til Mishag; det kan i Forbigaaende bemærkes, at hans kjære Slægt fralister eller fravrister ham hans Underskrift og derved faaer Raadighed over en lille Sum Penge til Søsterens Udstyr.

En anden Beboer af Huset i Rue de Choiseul er Arkitekten Campardon, en Mand, hvis ydre Tragten er rettet mod Æreslegionens Ridderkors, medens han indadtil har indrettet sig det ret bekvemt ved at tage en Elskerinde i Huset og sammen med hende pleje sin syge Kone, der finder en uinteresset Glæde i det rolige Liv, hun kan føre ved de to kjære Menneskers Omsorg. En halvvoxen Datter indvies af en fordærvet Tjenestepige i dette som i alle de andre mislige Forhold, Huset gjemmer.

Dets Ejer er en forhenværende Notar, Vabre, der almindeligvis holdes for en velhavende Mand, men ved hvis Død det viser sig, at han har sat omtrent Alt til ved uheldige Spekulationer. Hans Datter Clothilde er gift med en Dommer i Appellationsretten, Duveyrier (den oprindelige Duverdy, se .III. Tid. Nr. 1173); denne Hædersmand er uheldigvis befængt med en væmmelig Hudsygdom, der gjør ham til en Modbydelighed for hans Hustru, saa ogsaa han maa trøste sig med en — dog udenfor Huset boende — Elskerinde, et frækt og beregnende Fruentimmer, der har den til op over begge Ørerne forelskede Dommer fuldstændig i sin Magt, saa fuldstændig, at han gjør et

Selvmondsforsøg, da hun har forladt ham; det vil ikke undre Nogen, der kjender lidt til Zola's Arrangementer, at dette Selvmondsattentat af Hensyn til det mere drastiske Udbytte for Skildringen er henlagt til en Lokaltet, hvis Navn er udelukket fra Selskabskonversations Ord-bog, men indlemmet som Hovedord i den naturalistiske Litteraturs.

En Søn af den gamle Vabre, Théophile, er gift og nominal Fader til et Barn, hvis rette Ophavs Navn og Haandtering er en velkendt Sag for alle dem af Husets Piger, der gjøre deres Indkjøb hos den nærmestboende Slagter; at Fru Valérie Vabres daglige Eneudflugter give den altid forkoledede Théophile gyldig Grund til den permanente Tilstand af Skinsyge, hvori han befinder sig, faaer Læseren tilstrækkelige Antydninger af.

Théophiles Broder Auguste, Besidder af en Silkeforretning og stadig Patient med Migraine og Ansigtssmerter, er det ovenfor nævnte Offer for den Jossierand'ske Ægteskabspolitik; under en Soiree koketteres han hen i en Vinduesforfybning af Berthe, og i samme Nu, han lader sig henrive til en uforsigtig Berøring, publiceres den velberegne Skandale, og Fornuftgiftermaalet indgaaes kort efter paa Basis af løgnagtige Opgivelser fra Fru Jossierands Side om den Medgift, hendes Datter har at tilføre Forretningen.

Med foreløbig Forbigaaelse af nogle andre Husfæller maa jeg nu her indføre Bogens »Helt», den velagtbare Silke- og Klædekræmmer Octave Mouret, en ung Mand fra Provindserne, der er kommen til Paris, for at gjøre sin Lykke ved Hjælp af en lille Kapital og sit nettede Ydre. Han kommer til at bebo det meget omtalte Hus, hvis Agtværdighed i Begyndelsen imponerer ham, men hvis svage Sider han ikke er længe om at opdage. Det første Indblik i dem faaer han ved sit Bekjendtskab med sine Naboer paa Kvisten, en underordnet Embedsmand Pichon og hans skikkelige lille Kone Marie; i deres tarvelige Hjem er den elegante Kommis en Erscheinung fra en finere Verden, som den Pichon'ske Familie seer op til med en vis Ærbødighed. For at tilfredsstille en af sine litteraire Aversioner lader Zola — forevrigt uden al psykologisk Dokumentation — Læsningen af en af George Sands Romaner hensætte den lille Kone i en Slags Krampe-tilstand, der skal gjøre hende særlig præpareret for Faldet. Selve dette fortælles paa en Maade, der er forladt af alle Gratier og Muser, men tillige er typisk for Zola's Skildring af Kjærlighedsforholdene i denne Bog. Kjærlighedsforholdene — Ordet er altfor nobelt for det, der her skal betegnes med det: her er ikke Tale om Kjærlighed, ikke engang om Forelskelse, om en nok saa flygtig Kaprice, hvor en hidtil dæmpet Længsel, en gjensidig Betagethed eller endog kun den letteste Beruselse fører to Mennesker sammen; et Minut inden den unge Kones Fald er fuldbragt, har hverken hun eller hendes Elsker den fjerneste Tanke om dets Mulighed, og som deres Sammen-træf er uden Spor af forudgaaende Gemytsbevægelse, saaledes er det ogsaa uden efterfølgende Stemning i Sindet, uden Erindringens Lykke, uden Medlidenhedens sødme-blandede Smerte, uden Angerens Nag. Det Hele har et rent forretningsmæssigt, næsten automatisk Præg; det Menneskelige er hos Zola reduceret til sin simpleste Formel: Driften, og Kjærligheden er hos ham løst fra Alt, hvad der kunde berøve den dens usammensatte og let-fattelige Karakter af Parring sans phrase.

Den samme Nøgtternhed hviler over det næste Eventyr, Helten frister, da han gjør et Attentat paa at forføre sin Principals Hustru, Fru Hédouin, en dygtig, men kelig Forretningsnatur, der møder hans Forsøg med en meget karakteristisk Tilbagevisning: hun føler sig ikke krænket over de Tanker, han har maattet gjøre sig om hende, for at kunne byde hende Sligt, ikke heller bliver hun fornærmet paa sin Mands Vegne; hun gjør tørt og forretningsmæssigt den unge Mand opmærksom paa hans Misforstaaelse, idet hun navnlig fremhæver, at der i et velordnet Hus ikke er Tid eller Lejlighed til saadanne Ejanterier, som Forretningsgangen kun kan lide under, og at hun havde troet Octave altfor fornøftig til at ville blande slige Allotria ind i Silke- og Klædekræmmerfaget. Da Octave i sin Flouhed over Tilbagevisningen vil tage sin Afsked, forstaaer hun ikke, at den Ting kan gaa ham saa nær, og hun giver kun nødig Afkald paa den ellers flinke Kommis. Senere, efter Mandens Død, gifter hun sig med ham.

I Mellemtiden har Octave taget Engagement i Auguste Vabres Boutik, og her knyttes der naturligvis snart en Forbindelse mellem ham og Fru Berthe Vabre, født Jossierand. Ogsaa her er Forholdet aldeles frit for al erotisk Forventning og Angst, for alt »Jugendeselei» paa nogen af Siderne. Det er en Forretning, der afsluttes, og det er Berthes voxende Pengeforlegenheder, der bringe den istand. Octave kjøber Stads til hende og laaner hende Penge, men da han ikke er nogen generøs Natur, vælger han altid kun næstbedste Sort og knapper Summerne af til det mindst Mulige. Han er Kræmmer, selv i sin Kjærlighed. Omsider røbes Hemmeligheden for Auguste. Han bliver i første Øjeblik rasende, men gaaer snart paa Akkord med sin Ære, og da han ved en senere Lejlighed dog finder det lovlig stivt, at hans Søster, Fru Duveyrier, beder ham og hans Kone sammen med